

Crypto; FinTech; Regulation

עדכון בקבלת שירותים בנקאיים שמקורם בקריפטו ובמטבעות וירטואליים – האם השינוי בפתח?

ב-9 בנובמבר, 2022 נכנס לתוקף התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411 (המסדיר את החובות שחלות על תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) שפרסם הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל בחודש מאי 2022.

התיקון מסדיר את התנהלות התאגידים הבנקאיים בנושא שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי של לקוחות. בתוך כך, נקבע בשים לב למאפייני הפעילות והסיכון הגבוה הרוחך בה, כי על התאגיד הבנקאי לבצע הערכת סיכונים ייעודית לעניין פעילות במטבעות וירטואליים. במסגרת הערכת הסיכונים נדרש לקחת בחשבון את המאפיינים הייחודיים של הפעילות, כגון: מידת האנונימיות של הלקוחות. עוד נקבע כי על התאגידים הבנקאיים להתוות, עד למועד כניסת התיקון לתוקף, מדיניות ונהלים, שישקפו גישה מבוססת סיכון, ויקבעו, בין היתר, כי לא ניתן לסרב לתת שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי, רק כי מקור הפעילות קשור במטבעות וירטואליים.

בהתאם, פורסמו החודש מסמכי המדיניות של התאגידים הבנקאיים לעניין מתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי. מסמכים אלו מפרטים את התנאים של כל בנק לקבלת כספים שמקורם בפעילות במטבע וירטואלי ואת רשימת הגופים המאושרים לפעילות על-ידי הבנק (ובחלק מהמקרים אף את רשימת המטבעות המאושרים).

עיון בנוהלי הבנקים השונים¹, מלמד כי הבנקים אינם נוקטים בגישה אחידה, כאשר חלק מהבנקים, מפרטים את המטבעות המאושרים לפעילות ואת הגופים המפוקחים בארץ ובחו"ל המוכרים על-ידי הבנק כגוף פיננסי לגיטימי מולו יכול הלקוח לקיים פעילות במטבעות וירטואליים, ואילו חלק מהבנקים נקטו בגישה "עמומה" אשר אינה מבירה איזה מטבעות ומול איזה גופים ניתן לפעול.

כמו כן, חשוב לציין כי כל הבנקים דורשים ביצוע בדיקות מקיפות על-אודות הפעילות במטבעות וירטואליים הכוללות בין היתר, היכרות עמוקה עם פעילות הלקוח, קבלת אסמכתאות בנוגע למקור הכספים ששימשו לפעילות, לרכישות, למכירות, להעברות של הנכסים, לדיווחי מס הכנסה ולזהות הגורמים מולם בוצעה הפעילות. בנוסף, עשוי הבנק לדרוש דו"ח בדיקה/ חוות דעת של גורם חיצוני מומחה (ממשרד עורכי דין או רואי חשבון העוסקים בתחום), המתייחס לפעילות ולאסמכתאות האמורות לעיל, וכן אישור על קיום בדיקות באמצעות מערכת ממוחשבת של התנועות "האנונימיות" במטבעות.

האם כתוצאה מכך, יאפשרו הבנקים ביתר קלות פעילות במטבעות וירטואליים – ימים יגידו, אך כבר כעת מומלץ ללקוחות המעוניינים לקיים פעילות במטבעות וירטואליים, או ללקוחות שכבר מחזיקים במטבעות אלו ומעוניינים בעתיד לממש אותם למטבע רגיל (FIAT) להיערך לקיום האסמכתאות, בסיוע של יעוץ מתאים, על מנת שהבנק יאפשר את המשך הפעילות ואת העברת הכספים בבוא העת.

באותו הקשר, ביום 7 בנובמבר, 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים, להערות הציבור, [טיוטת מכתב וטיוטת עדכון להוראת נוהל בנקאי תקין 310](#) שעניינה ניהול סיכונים, תוך מתן דגש לסיכונים המרכזיים הנוגעים לפעילות בתחום הנכסים הקריפטוגרפיים.

עמדת הפיקוח על הבנקים היא כי על תאגיד בנקאי לפעול בזהירות המרבית בבואו לשקול פעילות בתחום הקריפטו, בין היתר, על התאגיד לבחון האם הפעילות המבוקשת נכללת בתחומי הפעולה המותרים לבנק על-פי חוק; להוכיח את יכולתו לנהל את הפעילות בצורה בטוחה ותקינה; וכן לדווח בכתב למפקח על הבנקים לפני תחילת פעילות הקשורה לנכסים הקריפטוגרפיים. המפקח רשאי לבקש מהתאגיד הבנקאי לספק מידע נוסף הדרוש להערכת השפעת הפעילות על איתנות ויציבות התאגיד הבנקאי, השלכות על יציבותו הפיננסית, כמו גם ההגנות הצרכניות שיושמו. המידע ישתנה כתלות בנסיבות ובהתאם לסוג הפעילות או הנכס.

ההתרחשויות השונות שחלו בשוק המטבעות הקריפטוגרפיים בשבועות האחרונים, ישפיעו בוודאי, גם הם על הערכות הסיכון של הבנקים בהקשרים אלה.

משרדנו עומד לרשותכם בכל שאלה, ומאפשר לכם כבר היום להתייעץ עם מומחי המשרד בנוגע לפעילות במטבעות וירטואליים ונכסים קריפטוגרפיים בתוך המערכת הבנקאית ומחוצה לה.

1. ראו למשל: [בנק יהב](#); [בנק דיסקונט](#); [בנק הפועלים](#); [בנק לאומי](#); [ובנק מזרחי טפחות](#).

צוות

אביטל חייטוביץ', עו"ד
avitalh@gornitzky.com

עידו מלין, שותף
idom@gornitzky.com

תימור בלן, שותף
timorb@gornitzky.com